

2. oldal
✱ Az érmelléki egyházmegye
esperesi hivatalának alapkövetétele

7. oldal
✱ Petőfi-hetek
a Petőfi-líceumban

8. oldal
✱ Beszélgetés Bokor Zsuzsa
nyugalmazott székelyhídi háziórvossal

A közös éneklés öröme

📄 Tizedik alkalommal találkoztak az érmelléki kórusok

📷 fotók: Kővári Krisztián

A házigazda Székelyhídi Férfikórus fellépése

Minden kórus meghallgatta a másikat

✱ Együtt énekeltek az Érmellék meghatározó kórusai, férfi, női, vegyes karok és ráadásként egy citerazenekar is Székelyhídon november 23-án a munkásklubban. A régió kórusainak tizedik találkozóján a margittai Horváth János Társaság vegyes kórusa, az Érmihályfalvi Veres László Zsolt Városi Kórus, az Érszalacsi Örökzöld Asszonykórus, az Érkeserői Népdalkör, a Partiumi Magyar Nyugdíjasok Egyesülete, a Szentjóni Hagyományörző Asszonykórus, a Nyíradonyi Pávákör, a Székelyhídi Búzavirág Dalkör, a rendező Székelyhídi Férfikórus és az Érmihályfalvi Bartók Béla Hagyományörző Citerazenekar mutatták be műsoraikat. A vendégeket Béres Csaba, Székelyhíd város polgármestere köszöntötte és kívánt kellemes együttlételet a találkozó idejére. Az előadások végén a résztvevők közösen énekeltek el a magyar és a székely himnuszt, majd ünnepi vacsora közben beszélhették meg a kórustagok az elmúlt egy év eseményeit és jövő év terveit.

A rendezvényt a Pro Székelyhíd Egyesület és a város önkormányzata szervezte.

✱ Ér hangja

A fellépések végén együtt énekeltek és nótáztak a kórusok tagjai

Minden pénteken este az interneten és kedden este 20 órától a tévében (ott, ahol a Briximp kábelszolgáltató biztosítja az adásokat) várja nézőit új adással az **Ér Tv**.

Tenyésztőt galambjáról lehet megismerni

✱ Etet, gyógyít, röptet, szeret - ezek a fő tevékenységei minden galamb-tenyésztőnek, ami a galambjait illeti, de mint ahogyan mind sejtethjük több is van mindennek a háttérben.

Felkerestünk hát két, sokat tapasztalt érmelléki tenyésztőt, hogy megfelelően körbejárassuk a galambseregnek témáját.

✱ Írásunk a 6. oldalon

Hallgassa hétköznaponként 18 és 20 óra között a **Rádió Ér** műsorait a www.erhangja.ro/radio honlapon!

Karácsonyi vásár Székelyhídon december 17. és 23. között!

Várják a vállalkozók jelentkezését a székelyhídi önkormányzatnál (kapcsolattartó: Csorba Kinga).

Az esperesi hivatal alapkövetétele

Csűrű István királyhágómelléki református püspök (balra) megáldja a készülő épületet

* Letették az Érmelléki Református Egyházmegye Esperesi Hivatalának alapkövét november 11-én. Az épület a tervek szerint Székelyhídon a Református Ifjúsági Központ és a templom mögötti területen fog elhelyezkedni. A építkezés ötlete 2011-ben egyházi közgyűlésen vetődött fel, idén hivatalos döntés is született ez ügyben.

Az alapkövetétele istentisztelettel kezdődött, Csűrű István, a Királyhágómelléki Református Egyházkerület püspöke hirdette az ígét, a régióból érkezett lelképítőknek, gondnokok-

nak, presbitereknek, köztisztviselőknek. Az ígétet követően dr. Kürti László egyházmegyei főgondnok helyezte el az időhengert, majd Csűrű István és Rákosi Jenő esperes, helyi lelképítő megáldották a helyet. Rákosi Jenő elmondta: „régóta álom ez, hogy a gyülekezeteknek legyen egy központi esperesi hivatala, ahova bármikor bátran, bizalommal fordulhatnak tanácsért a hívek”. Az esperesi hivatal felépítését Székelyhid város önkormányzata és a Bihar Megyei Tanács is támogatja. Béres Csaba polgár-

mester kérdésünkre elmondta, örül annak, hogy Székelyhídon ismét egy új intézmény fog létesülni, ami szellemi és gazdasági téren is emelni fogja a város életszínvonalát. Szabó Ödön Bihar megyei RMDSZ-es parlamenti képviselő ünnepi beszédében pedig kiemelte, „az intézményrendszer erősítés céljából is fontos, hogy segítsék az esperesi hivatal megépítését.” Bízunk benne, hogy minél előbb elkészül az épület, és rendeltetésének megfelelően működik majd.

✂ A. T.

Rádió ÉR – a világhálón!

* Két hete elkezdődött a *Rádió ÉR*, úgy nevezett próbadás hete, amit aztán rendszeres műsorról folytattak a szerkesztők. Minden hétköznap délután 6-tól este 8-ig hallgatható az aktuális műsor a <http://erhangja.ro/radio> honlapra kattintva. (Az adás készítői dolgoznak azon, hogy a

rádióadás minden világhálós böngészőből hallgatható legyen.) Türelmüket megköszönve, a *Rádió ÉR* munkatársai bíznak abban, hogy hamarosan a tévé és az *ÉR hangja* világot népszerűsége is eléri majd a helyi netes rádió!

✂ ÉR hangja

Csengős bor

A hatvanas években szokás volt a téli délutánokon a csoportos családi szülőlátogatás, kiváltképpen akkor, ha azt egyik-másik szülő meghívása előzte meg. Jól tartotta magát a hűdeg, amikor a kis csoport elindult a Kishegy oldalán a megbeszélte szülőlátogatásra. Az akkor még nem volt teljesen beépítve, sok helyen magas hóban kellett lépegetni. A megbeszélte szülőnél bizony hosszúra nyúlt a látogatás, ami nem volt csoda, mert frissen rántott hússal és piros ürmösborral fogadták a látogatókat – persze az ilyesmi csak kivételes látogatóknak jutott ki! A tanárok kis csapatát nem nagyon kellett kínálgatni a nagy darab rántott hússal, jó ideig mindenki kedvére szedhetett az asztalra tett tálból. Finom, puha kenyér volt mellé, de többen csak anélkül ették jóízűen, közben a teletöltött poharakból leöblítették a zamatos borral, amit a vendégek vég nélkül dicsérték. Józsi, akiért a látogatás történt, ragyogó szemmel nézte, hogyan esznek és iszogatnak a tanárai, gondolta is, hogy nagyon kiegészít-

tek az ilyesmi! A látogatók koccintgattak a házbellekkel, dicsérték és köszöntgettek a háziasszonyt finom főztjéért, a gazdát pedig a finom ürmösborért. Sokat mondogatták, Józsi, milyen szorgalmas, igyekvő és milyen jól nevelt. Egyről-másról beszélgetve a szülőökkel, egymással élcelődtek, tréfálkoztak. Karcsi, az idősebb kolléga, miközben újabb húsdarabot vett ki, tudva, hogy fiatalabb társuk milyen finnyás és válogatós, megkérdezte tőle, vajon tudja-e milyen állatból van a rántott hús?

– Gondolom, valami nagyobb szárnyasból. Nem liba? – mondta kérdően, mert meg sem fordult a fejében, hogy ezen gondolkodjon miközben ette.

– Nyulat ettél-e már? Mert bizony ez rántott nyúl!

A kolléga csak nézett nagy szemekkel. Bár eddig még nem evett nyulat, de már csak nem lesz rosszul, ha eddig nem lett! Különben is nagyon ízletes volt! – gondolta.

– Jó, hogy nem tudtam, mert lehet nem ettem volna belőle! Most, miután jóllaktam, mondhatom hogy ízlett és nagyon jól esett. Nem utasítanám vissza, bárki kínálna velem!

Ezzel mindenki egyetértett, jól kagcagtak rajta. Hogy kinn besötétedett, köszöntgetésekkel elbúcsúztak a háziaktól, elindultak és kiváló hangulatban értek ki a Felsővárosra. Addig fel sem figyeltek rá, már az iskola előtt álltak, amikor észrevették, hogy egyikük kis demizson bort szorongat a kezében. El kellett dönteni mi legyen a borral?! Gondolták, kár lenne állni hagyni, jut még mindenkinek egy-egy pohárral!

A gondolatot tett követte, bementek az iskola kapus szobájába. Egyikük az asztal melletti padra, másik a vaságyra telepedve várta a maga pohárkáját, de a portásfülkében nem volt pohár. A legleleményesebb kapta az iskola nagy csengőjét, megtöltötte borral és már kínálta is a közelebb állónak. Így iszogaták a bort a csengőből, míg ki nem ürült a demizson.

Természetes, hogy a bort csengős bornak nevezték el, és későbbi beszélgetéseik során sokszor megmólyogták az esetet...

✂ Forrás: Nánási Zoltán: *Egykori székelyhídi történetek, mindennapi apró villanások, anekdoták*

Geotermális konferencia Krakkóban

* Az alternatív energiaforrások felhasználása során szerzett tapasztalatokat tárgyalták meg a Geocom Projekt résztvevői november elején a lengyelországi Krakkóban megtartott kétnapos konferencián, ahol Székelyhid Csuka József alpolgármester képviselte. A házigazda lengyel küldöttség mellett az olasz, a macedón, a szerb, a szlovák és a magyar résztvevők hallgatták és fogadták el egymás beszámolóit.

Városunk alpolgármestere a rendezvény végén kihangsúlyozta a minél aktívabb jelenlétét és részvételt az Európai Unió pénzalapja által is támog-

gatott projektben. Mint mondta, „tanulnunk kell azoktól, akik előrébb járnak a megvalósításokban, nem feledve a mi lehetőségeink mértékét”. Megtudtuk, a konferencia ideje alatt sikerült rávenni a Szegedi Tudományegyetem geológusait, hogy a közeljövőben látogassanak el Székelyhídra egy átfogó, minden részletre kiterjedő szakmai vizsgálat céljából.

A programnak megfelelően fél év múlva újra találkozunk a projektben résztvevő országok képviselői, amikor is Székelyhid is be kell számoljon az eddig elért eredményeiről.

✂ SzCs

Bensőséges hangulatú templomszentelés Kágyán

* Családias légkörben zajlott a felújított nagykőgyai református templom újraszentelése november 10-én. A vasárnap délutáni ünnepség istentisztelettel kezdődött, amelyen Csűrű István királyhágómelléki református püspök hirdette az ígét. Prédikációjában kifejtette, mennyire nagy boldogság számára, hogy ezekben a nehéz időkben is szépen épül az egyház. Az istentiszteletet követően a helyi gyülekezetben 2003 óta szolgáló Bara László lelképítő olvasta fel az elmúlt tíz év felújítási, építkezési munkálatok fontosabb momentumait, lépéseit. 2004-ben kezdték el a munkálatokat a templom és a parókia körül. Az újjáépítést a templom teljes tetőszerkezetének cseréjével kezdték, majd egy pályázat révén a teljes templombelső felújítása következett, az épület külső felújítása 2013-ban történt meg. Az építkezést önkormányzati, egyházmegyei, pályázati támogatással sikerült megvalósítani. Időközben elkészült még egy ravatalozó, amit a nagykőgyai lakosok nagy örömmel fogadtak, ezt Szabó Ödön Bihar megyei RMDSZ-es parlamenti képviselő segítségével sikerült megvalósítani.

A templomszentelést követően vacsorával várták a vendégeket, a jelenleg is felújítás alatt lévő gyülekezeti házban. További jó munkát kívánunk a nagykőgyai gyülekezetnek és vezetőiknek.

✂ A. T.

Az újraszentelésen Csűrű István püspök hirdette az ígét a szószelekről

Emlékezés Ady Endrére

* Megkoszorúzták a Malom utcában a Nedezki-házban található Ady Endre-emléktáblát a jeles költő 136. születésnapja előtt tisztelgő egybegyűltek november 24-én az istentisztelet és a szentmise után. Béres Csaba polgármester beszédében kiemelte mennyire büszke arra, hogy Székelyhídon egykor több híres magyar költő is megfordult.

A következőkben a Petőfi Sándor Elméleti Líceum két diákja, Major Zsuzsa és Major Orsolya szavazatait hallgathatták meg a résztvevők, őket a Búzavirág Népdalkör előadása követte. Az ünnepség végén a székelyhídi önkormányzat, a helyi RMDSZ-szervezet és a Petőfi Sándor Elméleti Líceum helyezte el az emlékezés koszorúit.

✂ **Ér hangja**

fotók: Hevesi Zoltán

Vasárnap sokan megtisztelték az egyik legnagyobb magyar költő emlékét

Elsőnek a városvezetés koszorúja került az emléktáblára

Koszorút helyezett el a Petőfi Sándor Elméleti Líceum igazgatója és helyettese is

Meg nem valósult projektekről

* Felszínre kerültek a közelmúltban lezajlott testvértelepülések találkozója apropóján a városunkban ilyen-olyan okok miatt elkezdett, de be nem fejezett nagyobb léptékű tervek helyzete.

Lássuk hát, melyek azok a városunkat érintő projektek, amelyek vagy el sem kezdődtek vagy „hamvába holtak” tűnnek:

- a székelyhídi aquapark terve;
- a városi park;
- a Petőfi-líceum campusa;
- a városi labdarúgóközpont megépítése;
- a Nagykágyai Mezőgazdasági Líceum campusa;
- egy harminchat lakásos ANL-lakótömb megépítése.

Béres Csaba polgármesterrel egyeztetve a következő lapszámainkba egy-egy projekt történetét megismertetjük a kedves olvasókkal. A világhálónak köszönhetően az alábbi listát akár bővíthetjük is, amennyiben Önök megírják nekünk kérdéseiket az erhangja.ro oldalra az újság linkre kattintva.

✂ **Ér hangja**

Szennyvízszippantó tartálykocsit vásárolt az önkormányzat

A székelyhídi önkormányzat novemberben traktort és szennyvízszippantó tartálykocsit vásárolt, amivel hosszú távra megoldódni látszanak a városi szennyvíz eltávolításának problémái.

Varrótanfolyam Székelyhídon!

Munkát keresők figyelmébe ajánljuk, hogy Székelyhíd város önkormányzata, összefogva a **Sayatex Kft.** vezetésével, a közeljövőben **ingyenes varrótanfolyamot** indít nők és férfiak számára. A részletekről a polgármesteri hivatalban hétköznapokon lehet érdeklődni Csorba Kingánál.

Dr. Rosca Katalin-Mónika november 26-tól **Érolasziban** is várja a betegeket. A doktornő minden hétfőn, szerdán, csütörtökön Érköbölkúton, minden kedden és pénteken pedig Érolasziban rendel.

A IERMed székelyhídi szakorvosi magánrendelő új szolgáltatással jelentkezik a tisztelt betegek felé. Hétfő délutánonként 16 órától szakorvos rendel; érterápiás, ún. mikrotiter-terápiás kezeléseket tart, emellett érszűkület-vizsgálatokat is.

A székelyhídi RMDSZ **ingyenes favágást** biztosít nyugdíjasoknak és más idős személyeknek, akiknek a tűzfája még nincs felvágva. Az érdeklődők Csorba Kingánál jelentkezhetnek.

A tanügy gondban levő pillérei (1.)

Erdei Ferenc tanító bácsi az oktatási rendszer múltjáról, helyzetéről és kilátásairól

Erdei Ferenc tanító bácsit mindenki ismeri, utcán láthatjuk, hallhatjuk, beszélhetünk vele. A pedagógus szakember már 36 éve van az oktatásban, és amit tudni lehet az elemi osztályos gyerekek tanításáról-neveléséről, azt már mind tudja.

– Ha párhuzamot kellene vonni a rendszerváltás előtti és a mai oktatás között, valamint az oktatás társadalmi igényeinek kielégítése között, akkor mit mondhatnánk el?

– A romániai oktatásban mérföldkőnek számít az 1989-es forradalom, melynek következtében a román társadalomban gyökeres változások jöttek létre, nyilvánvalóan érintve a tanügyet is. Ami viszont változatlan maradt, és amit nem győzők elégszer elmondani az az, hogy ez az oktatási folyamat egy négy pilléres támaszkodó valami, melynek részei a gyerekek, a család, az iskola és természetesen a tanító. Mint ilyen, ha ebből a négy lából akár csak egyvel is gond van, akkor ez a folyamat elveszti stabilitását, billeg vagy rosszabb esetben borul. Sajnos az a tendencia érvényesül egyre inkább, hogy az iskolát mindenhatóan gondolja az állam, a hatóság és sokszor a család is. Elégnek érzi azt, hogy a gyereket elküldi az iskolába, ahol is a tanító tanítja meg, mert az a dolga. Sajnos azonban ez nem így működik. Nyilvánvalóan nem a családokat hibáztatjuk, mert a családokban a gazdasági válságnak köszönhetően egyre nagyobb gondot jelent a megélhetés, rohannak a megélhetésért. Ennek köszönhetően egyre kevesebb az idő a gyerekre, egyre kevesebb a türe-

lem a gyerekek irányában, ezt viszont ők azonnal megérik. Ideális esetben a családnak az a feladata, hogy biztosítsa azt a nyugodt, biztos légkört, ami kedvező a gyerek fejlődésének.

A másik pillér az iskola. Sajnos tudjuk, hogy már nem kapja meg azt a társadalmi politikai támogatást, ami rezszeje lenne. A tanügyi törvényt előírja, hogy az ország évi össztermékéből (GDP) 6%-ot köteles az állam az oktatásra fordítani. Ennek alig valamivel több mint a felét fordítják az oktatásra, és itt nem a pedagógusok béérére gondolok, hanem az ezeken felül lévő összes oktatási költségre.

Itt már láthatjuk, hogy a négyből már két pillérről gondok vannak. A gyermek megéri, milyen a hangulat és nyilvánvalóan nem tud úgy teljesíteni. Természetesen ezt a gazdasági bizonytalanságot a tanító, a pedagógus is megéri. A pedagógus munkája egy főleg szellemi és nem fizikai munka, ahhoz pedig egy meglehetősen stabil, kiegyensúlyozott háttér kell, hogy jól el tudja végezni a munkáját.

Az oktatás eme négy pillére meg kellett volna maradjon, sajnos ezekből nem sok minden maradt meg. A 80-as években jellemezte az oktatást egy nagyon jól meghatározott ideál (a sokoldalúan fejlett szocialista ember). Akkor minden oktatási cél ennek az el-

A '90-es évek eleje óta mi állandó reformban vagyunk. Kellenének általános irányelvek, amit minden egyes politikai párt fölállal.

'89 után rohamosan szűntek meg cégek, gyárak és ezzel párhuzamosan épültek le a szakiskolák is. Gyakorlatilag Romániából eltűnt a szakképzés.

érésére irányult az óvoda megkezdésétől az egyetem befejezéséig. A jelenlegi oktatási cél az, hogy olyan embert neveljünk és alakítsunk, aki képes alkalmazkodni a változó világhoz mindenféle szempontból. Sajnos ilyen ember nem nagyon létezik, aki minden helyzethez nagyon jól alkalmazkodik, és így nagyon nehéz meghatározni azt a nevelési ideált, hogy mi felé is haladjunk. Ahogy változik a gazdasági helyzet, változik a társadalmi is, változnak a törvényi előírások is, mi pedig próbálkozunk, de még nem találtuk meg azt a nevelési ideált, ami felé mi megyünk.

– Lehet itt az is a probléma, hogy a tanügyminisztereket olyan gyakran cserélik, hogy egy-egy reformnak nincs lehetősége megmutatni munkája gyümölcsét?

– Itt nem csak a tanügyminiszterről van szó, hanem a kormányról is. A '90-es évek eleje óta mi állandó reformban vagyunk. Tudni kell, hogy a reformok előkészítésére elmegy két év, majd két évig dolgozunk, letelik a négyéves parlamenti ciklus. Jön egy másik kormány, másik tanügyminiszterrel, aki elmondja, hogy eddig minden rossz volt és újabb reformra van szükség. Ezt megint két évig készítjük elő, megint két évet dolgozunk. Majd újabb kormány, újabb tanügyminisz-

terrel, és gyakorlatilag minden befejezetlen marad. Gyakorlatilag az oktatás megéri a társadalmi helyzetet. Minden területen érződik, hogy nincs egy elképzelés, nincs egy folytonosság ebben a fejlődésben. Olyan mint a fűrészfog. Kellenének általános irányelvek, amit minden egyes politikai párt fölállal, hogy ne legyenek meg ezek a törések, mert így valóban nem jutunk semmire.

– Melyek voltak azok a fontosabb változások, melyek jó vagy rossz irányba befolyásolták a tanügyet?

– Ebből több is volt. Az első, amely nagyon megvágta a tanügyet az az volt, amikor a hatnapos munkahét lecsökkent ötre. Amit addig egy héten hat nap alatt tanítottunk meg szellősen, időt hagyva begyakorlásra, rögzítésre, készségek kialakítására, azt le kellett csökkenteni öt napra, de az óraszám nem csökkent. Ez mindenképp összesűrítette a programot. A másik dolog pedig a tanügyi reform. Marga tanügyminiszter idejében indult be a talán eddigi legkomolyabb reform, mikor is megjelentek a változásoknak, törvénykezéseknek, reformoknak az elméleti alapja. Csakhogy ezt nem követte egy gyakorlati átalakulás, szinte teljes egészében elméleti reformok maradtak.

'89 után rohamosan szűntek meg cégek, gyárak és ezzel párhuzamosan épültek le a szakiskolák is. Gyakorlatilag Romániából eltűnt a szakképzés. Előterbe kerültek olyan szakok mint jogász, jogtanácsos, üzleti menedzser, mindenki az elméleti liceumok felé orientálódva. Megszűnt az érdeklődés a szakiskolák, szakközépiskolák irá-

nyába. Ezek gyakorlatilag eltűntek az oktatási rendszerből. '89 előtt léteztek olyan szakiskolák, ahol a tanulók a szakiskolák elvégzésekor, sőt a szakiskolák elkezdésekor munkaszerződéssel rendelkeztek, és így az illető cég vagy szakterület fedezte a tanuló iskoláztatási költségét vagy annak nagy részét. A szakmai gyakorlatot anélkül a vállalatnál végezték, az iskola befejezése után pedig ott alkalmazták is őket. A privatizáció megjelenésével ezek a cégek elvesztették a lehetőséget, hogy ezeknek a tanulóknak a költségeit támogassák. Szerintem a mai oktatási rendszernek ez egy nagyon nagy hiányossága. Remélhetőleg ezek a szakiskolák, szakközépiskolák visszakérik ebbe a hálózatba.

Másik dolog a magánegyetemek megjelenése. Anélkül, hogy megbántsam valamelyik magánegyetemet is, el kell ismerni, hogy ezek „diplomagyárként” működtek. A lényeg az volt, hogy hallgatók legyenek, ezek fizessék a tandíjat, és akár olyan területre is kiképezték az embereket, aminek telített volt a szakma. Ezeknél az egyetemeken a felvételi nem tudásalapú volt, ami a középiskolai oktatás színvonalát is visszavetette, hiszen már nem tudni kellett egy egyetemre való bejutáshoz, hanem csak kiválasztani, hogy hova szeretnénk befizetni a tandíjat. A gond csak annyi, hogy egy középiskolás diák még nem gondolkozik azon, hogy az egyetemi diploma megszerzése után hol is szeretne elhelyezkedni.

(folytatás a következő lapszámunkban)

✎ Béres Imre

Ne bagatellizáljuk el az iskolán belüli erőszak kérdését!

* Ez az egyre inkább fokozódó jelenség már városunkban is felütötte a fejét. Helyi szülőkkel való beszélgetéseim során aggasztó történetekkel találkoztam. Nem ritka a huzamosabb időn keresztül, különböző módszerekkel történő fizikai bántalmazás, molesztálás, fojtogatás sem. Azonban a szülők gyakran nem tudják, kihez fordulhatnak, nem tudják mi az első lépés a konfliktusok kezeléséhez, elmondásaik alapján a pedagógusok oldaláról is gyakran tapasztalnak passzívítást. A gyermekét védelmezni próbáló szülő sokszor belesik abba a hibába, hogy a dühtől saját kézbe veszi az irányítást, ezzel azonban akár saját magának okozhat problémát.

Ezt a jelenséget felismerve létrejött városunkban egy erőszak megelőző bizottság. Béres Attila helyi tanácsos, a bizottság elnöke, bátorítja a szülőket, hogy forduljanak hozzá bizalommal, feladata, hogy egy-egy konfliktus helyzetet minden oldalról áttekintsen, megoldást találjon, ha szükséges, a problémás gyerekeket a megfelelő szakemberhez irányítsa.

Az új generációk magatartása és erkölcsisége miatti aggodalom és moralizálás, társadalmunk régi jellemzője. Minden korban az emberek meg voltak győződve arról az igazságról, hogy a dolgok folyamatosan romlanak és a múltban minden békésebb volt. A XXI. századra jellemző a fokozódó agresszió és erőszak, az eldurvuló társadalmi viszonyok az élet egyre több területén.

De mi történik, ha az erőszak már az iskolában van? Mi történik, ha már gyermekeinket veszélyezteteti, sőt, mi van, ha már ők maguk is veszélyt

jelentenek? Ami biztos, hogy a gyermek erőszakos, agresszív viselkedését minden életkorban komolyan kell venni. Semmiképp nem dughatjuk a fejünket homokba a jelenség kapcsán.

Hosszú ideje tapasztalható, hogy az ifjak egyre erőszakosabbak, nem csak társaikkal, de a felnőttekkel, tanárokkal szemben is. Elgondolkodtató az iskolai erőszak jelenségének globális jellege, ez a probléma ugyanis – az eltérő oktatási rendszerek ellenére – egyaránt megjelenik a tengerentúlon, kontinensünk különböző régióiban, a skandináv országokban csakúgy, mint Közép-Kelet-Európa országaiban.

Az iskolákban is eluralkodott az erőszak, akár csak a munkahelyeken, a családi otthonokban, a közutakon és az élet számos más területén. Ma már a tudósításokon, napi híreken túl kutatások is megerősítik, hogy az erőszak és agresszív viselkedés dokumentáltan jelen van az iskolák életében.

A média egyébként gyakorta jelenik meg az iskolai erőszak magyarázatai között, elsősorban nem a jelenség nagyságrendjét generáló tényezőként, hanem mint a fiatalokat erőszakossá és kezelhetetlenné formáló agresszív tartalom, mint „modellkövető” a gyermekek számára.

A gyerekek erőszakos viselkedése azonban egy tünet. Nincs olyan, hogy egy gyermek egyik napról a másikra válik agresszívvá. A gyerekek érzékelik a családi és társadalmi feszültségeket, ám segítség nélkül önmaguk nem tudják feldolgozni és értelmezni azokat. Ebből adódóan nem tudják magukat helyesen kifejezni, mert erre nem tanították meg őket, ráadásul a közvetlen környezetükből is rossz viselkedési mintákat lesnek el.

Konfliktusokhoz vezethet a diákok szociális vagy kulturális háttere. Nem csupán arról van szó, hogy az egyik gyerek szegényebb, a másik gazdagabb családból származik. Emellett jelentősek az etnikai különbségek is, hiszen minden gyerek viszi magával az iskolába is saját szokásait, kultúráját.

Az iskolai környezetben előforduló erőszakos cselekedetekkel – érthetően – az iskola veheti fel a legeredményesebben a harcot, s a legtöbbet a tanulókkal közvetlen kapcsolatban lévő tanárok tehetik, ha erre személyükben alkalmasak, és szakmailag megfelelő felkészítést kaptak. Ám a pedagógusok gyakorta eszköztelenek az agresszív helyzetek kezelésében, megoldásában. A tanárok gyakorta el vannak bizonytalanodva, nincsenek tisztában a jogaikkal, mit tehetnek figyelmen kívül, így hatékony lenne a szülők támogatása és nyitottsága. Nem ritka, hogy az esetleges megoldást kereső próbálkozásokat jelentősen megnehezíti az a szülő, aki elvakultan védelmezi bántalmazó gyermekét, a segítségnyújtást határozottan elutasítja.

A szülőket, valamint a pedagógusokat, noha aggodalommal tölti el az effajta viselkedés, nagyon gyakran elintézik azzal, hogy „majd kinövi a gyerek”, vagy hagyják a kialakult konfliktusokat tovább súlyosbodni azzal, hogy „előbb-utóbb elintézik egymás közt, majd kibekülnék”.

A bántalmazásoknak számos típusa lehet. Ezek motívumai, megnyilvánulási formái és következményei eltérőek lehetnek. Az hogy mi az erőszak, mi elfogadható és a már elfogadhatatlan, relatív. Legszembetűnőbb, ha a gyerekek egy-

másnak testi vagy komoly lelki sérülést okoznak, azonban létezik az agresszióknak egy kevésbé látványos formája is, a verbális – tehát szóbeli – bántalmazás. Napjainkban különösen elterjedt az interneten való zaklatás, közösségi portálokon lévő adatlapokkal való visszaélés vagy e-mailen keresztül történő zaklatás.

Mivel az áldozatok általában félnek a retorziótól vagy a további megszegyenüléstől, a bántalmazások javarészt titokban maradnak.

A bántalmazás felismerésének felelőssége elsősorban a szülő, másodsorban az iskolát terheli. Az alábbi dolgokra mindenképp érdemes odafigyelni:

- gyanús, ha a gyermek ismeretlen eredetű sebeket, foltokat lát;
- ha az eddig nyitott gyermek egyszer csak zárkózottá válik, egyre többet van egyedül, egyre kevesebb barátja van, nehezen alszik el, rémálmai vannak, bepisil éjszaka, feltűnően szorong, elkezd rágni a körmét stb.;
- ha romlanak a jegyei, és nem érdeklik már az iskolával kapcsolatos dolgok;
- ha nem akar iskolába menni, fej- vagy hasfájásra panaszkodik, egyre többet betegeskedik;
- ha nincsenek barátai, nem beszél az osztálytársairól, nem hívják a többiek sehova.

Beszélgünk a gyermekkel, derítsük fel a helyzetet! Ha bajt érzünk, mindenképp mondjuk el az osztályfőnöknek, s beszéljük meg, milyen intézkedéseket tud és akar tenni! Ha úgy érezzük, a pedagógus nem veszi komolyan a problémát, beszéljünk az iskola igazgatójával is.

✎ Kalló-Nagy Kamilla

Mindenkit összeköt a népzene

🌀 Ötnapos tánc tábor után közös tánc házat szerveztek a székelyhídi és a debreceni gyerekeknek

Múlt hét elejétől öt napon át ropták a táncot székelyhídi, debreceni gyerekek felnőttök segítségével, irányításával, a barantói ifjúsági táborban és a program végén Székelyhídon, a múzeum épületében rendezett tánc házon. Azt, hogy jól érezték magukat, mi sem bizonyítja jobban; alig ért véget a rendezvény, máris a következőről beszéltek a résztvevők és a szervezők. Kérdéseinkre Pálczert Judit szervező válaszolt.

– Hogyan született meg a rendezvény alapötlete?

– Béres Csillával, a székelyhídi gyereknéptánc csoport vezetőjével már többször beszélgettünk arról, hogy mennyire közösségépítő a népzene, a néptánc a gyerekek és a felnőttek körében egyaránt. Érdekes lenni megnyerni egy neves tánc tanárt, egy jó hírű népzene kart és összetrombitálni pár gyereket, szervezhetnénk tábor, ahol sokat táncolnánk és a végén csapnánk jó bulit! A terven velem dolgozott Nyéki Barbara debreceni kolléganőm és barátom. Gyermekvédelmi szakemberekként mi azonnal a hátrányos helyzetű, gyermekvédelmi gondoskodásban élő gyerekekre gondolunk, ha táboroztatás, tehetség gondozás kerül szóba.

– Ennyire egyszerű lenne a dolog?

– Nem hangzana rosszul – mondja nevetve Judit – ám az igazi munka csak ekkor kezdődött! Már tudtuk, hogy mit akarunk, de nem volt sem helye, sem anyagi támogatója az el-

🌀 Péter Emese

képzelésünknek. Pályáztunk Magyarországon az Emberi Erőforrások Minisztériumához a Nemzeti Tehetség Programon keresztül, egy határon átnyúló tehetségeket gondozó, hátrányos helyzetű gyerekeket a tehetség gondozásba bevonó és a népi hagyományok felelevenítését, népszerűsítését előtérbe helyező tábor tervével. Amikor kiderült, hogy nyertünk a pályázatunkkal, gyorsan helyet kellett találni a tábornak, Béres Csabának, Székelyhíd város polgármesterének segítségével sikerült is. Innen már szinte pillanatok alatt

megegyeztünk az ismert és elismert Debreceni Néptánc-együttes vezetőjével, Hercz Vilmosmal, hogy jöjjön tanítson minket és a gyerekeket, valamint rávettük az ugyancsak címis városi Pergő Együttest, hogy a tánc házban húzza a talpalávalót.

– A gyerekeket is ennyire könnyen választották ki?

– Itt sem volt nehéz dolgunk, hiszen mint említettem a hátrányos helyzetű, nevelő szülőknél élő gyerekekre gondoltunk elsősorban, aztán a székelyhídi kis néptáncosokat sem hagyhattuk ki a táborból. Magyaror-

szágról tíz gyerek érkezett, a Székelyhídon nemrég megnyílt Dévai Szent Ferenc Alapítvány Gyermek Jézus gyermek otthonának lakóival együtt 22-en jöttek el aztán a táborba. Kíváncsiak voltunk, vajon hogyan megy majd a közös munka, hiszen három „csoport” is alakulhatott volna a lurkókból, de hála Hercz Vilmosnak meg a gyerekek empátiájának, a kezdeti zavar hamar elmúlt, és tudtak együtt táncolni, játszani a három különböző helyről érkezettek.

– Hogyan zajlott a napi program a táborban?

– Reggel nyolc óra körül keltünk, és estig nem igen maradt ideje unatkozni senkinek. Napjában három-négy alkalommal volt táncos foglalkozás, a szünetekben kézműves-tevékenységet végeztek a gyerekek, de jutott idő csoportos játékokra, vagy ha úgy tetszett, lehetett rohangálni, focizni, fogócskázni a tábor hatalmas parkjában. A hangsúly azért a néptáncra volt, hiszen készültünk a csütörtök esti bemutatóra, amit a tánc házon sikeresen elő is adtunk.

– Ha jól értem, akkor bánhatja az, aki nem volt ott a tánc házban?

– Mindenképp, hiszen nagyon sokan eljöttek! Megtisztelt bennünket és a gyerekeket jelenlétével Kiss Zoltán, a Hajdú-Bihar megyei kormányhivatal szociális és gyámhivatalának vezetője, valamint Tripsó Zoltán, a Debreceni és Nyírségi Görög Katolikus Gyermekvédelmi Központ vezetője. Igazi tánc ház hangulat volt, és hadd említsek meg egy nagyon szép gesztust, amelynek tanúja voltam: az egyik anyuka otthonról minden résztvevő gyerekeknek hozott ajándékot, amit főképp az otthonban vagy a nevelőszülőknél élő gyerekek fogadtak szívesen. Ezek után nem lehet más tervünk, minthogy jövőre újra megrendezzük a székelyhídi néptánc tábor! A tábor és az előadást, a debreceni Jövődért Alapítvány, Pro Székelyhíd Egyesület, a Vénusz Alapítvány szervezte és az Emberi Erőforrások Minisztériuma támogatta. Köszönjük nekik!

🌀 Gulácsli Mária

Felkarolják a labdarúgást szerető gyerekeket

* Hetente kétszer két korosztály gyerekei róják a köröket és rúgják a bőrt az önkormányzat által ingyenesen biztosított sportcsarnokban. Kedden és csütörtökön 17–20 óra között harminc-negyven, 12 év alattiak és feletti gyerek teszi tiszteletét az edzéseken, jelentkezni folyamatosan lehet a kezdeményező Pro Székelyhíd Egyesület elnökénél, Erdei Imrénél (Binyunál). Mára mindkét korosztály átesett a „tűzkeresztészen”, túl vannak az első barátságos meccseken. Előbb még a nagyobbak tettek látogatást Szentjónon, 4-2-es vereség lett a vé-

ge, majd a hazai találkozózn sikerült a visszavágás, 6-3-ra győztek. A kisebbek a teremben két részre osztva mérkőztek meg, szintén a közeli település gyerekeivel. Mindkét székelyhídi csapat korban és méretben is kisebb volt a vendégeknél, de így is sikerült a tisztas helytállás. A „törpék” 4-1-re kaptak ki, míg a 12 évesek 5-3-as vereséget szenvedtek, úgy hogy a vendégeknél több 14 éves is pályára lépett.

Remélhetőleg ez nemcsak egy újabb, sokadik fellángolás lesz a város vezetőitől, hanem végre újra hosszú évekig be lesz biztosítva a székelyhídi labdarúgás jövője. Mert a foci igenis él városunkban!

Másodikok az Aladinok

A nemrég véget ért Petőfi Sándor Emlékkupán fiataljaink (16–18 évesek), Aladinok néven második helyen végeztek, megelőzve többek között Kiskereki, Micske, Keresztúr-Olaszi csapatait. Egyedül a csokalyi Intersteacs (Apa-fiak) tudott megálljt parancsolni nekik.

kelyhídi labdarúgás jövője. Mert a foci igenis él városunkban!

🌀 Juhász György

Nem tétlenkednek a sportcsarnokban: támadásba lendül az utánpótlás

Azt pletykálják...

... hogy kitoloncolt roma családok kerülnék a bútorgyár épületébe?

* Szinte nem telik el nap anélkül, hogy valaki ne hívjon fel telefonon, vagy kérdezze meg személyesen: „igaz-e, hogy az évek óta üresen álló bútorgyár épületébe roma családok foglalnak telepíteni? Hallottam-e, hogy Galacról vagy Franciaországból kitoloncolt ötven családot, körülbelül háromszáz főt idetelepítenek Székelyhídra, és ezért fejpénzt kap az itteni önkormányzat?”

Ezzel szemben

a pletyka... álhír!

Reflexből megkérdeztem a polgármester urat! Béres Csaba kategorikusan tagadta, hogy ebből a rémhírből bármi is igaz lenne, „azt sem értem, hogy kinek fűződik érdeke ilyesmiket állítani, vagy hogy honnan találnak ki ilyen valótlan ságot! Engem is többen kerestek emiatt, a múltkor a rádióban is elmondtam, hogy semmi sem igaz az egész rémhírből!”

Gondoltam, utánajárok, hogy ki állhat a pánikeltés mögött?

A november 15-i rendkívüli tanácsosi gyűlésen Béres Attila kérdezett rá a képviselők előtt arra, hogy tud-e valamilyen információt bárki is az álhírről vagy annak forrásával kapcsolatban? A válaszok kimerültek „az én is hallottam X.Y.-től, de semmi többet nem tudok” és a sűrű fejcsoválásokban.

A lényeg, hogy bár gazdája nincs, de szerencsére valóság alapja sincs ennek a pletykának!

🌀 SzCs

🌀 A szerző felvétele

Tenyésztőt galambjáról ismerni meg

◉ Érmelléki galambászok élményei a tökéletes hűség megtestesítőivel

Etet, gyógyít, röptet, szeret – ezek a fő tevékenységei minden galambtenyésztőnek, ami a galambjait illeti, de mint ahogyan mind sejtethetjük, több is van mindennek a háttérben. Felkerestünk hát két, sokat tapasztalt érmelléki tenyésztőt, hogy megfelelőképpen körbejárassuk a galambseregek témáját.

* Izabella, kék és vörös kovács, csoki és babos – ha valaki ezeket a kifejezéseket csak úgy bemozdítja nekem sosem tudnék rájönni, hogy ezek közt mi az összefüggés vagy van-e egyáltalán? Szerencsémre viszont sikerült olyan galambászokkal találkoznom, akiktől megtudhattam mit is fednek a szavak? Galambok „szinkódjai” ezek mind.

Először id. Murányi Attilánál jártam. Csodálattal beszélt az évek után másoktól hazatért vagy puszkalövésből lábadozó madarairól. Igen, puszkalövés. Bár törvény szerint a házi galambokat nem szabad löni, és egyébként

vokál. Másik galambász beszélgetőtársam, Serbán Sándor például bevallotta: nézni sem bírja, hogy szenvednek madarai, mikor a diftéria megtámad egyet-egyét.

Nyilván az állatok is esendők, bármi lyet fogadunk be vagy kezdünk el tenyészteni, szembe kell néznünk a lehetséges betegségekkel, mégis, a fentiek ellenére is van, aki erre adja a fejét. De miért pont a galambok?

„Ezeknek az iránytűjük rejtély”

Id. Murányi Attila elmesélte, hogy élete első röppestagalamb fiókáját a margittai piacon kapta nagymamájától az '50-es évek elején, onnantól kezdve megállíthatatlan volt a lavina. Több településen is lakott már életében, de a madársereget mindenhol magával vitte. Volt már, hogy 1500-as állománnyal rendelkezett, jelenleg hét-száz röppestagalamb büszke gazdája, amelyek szülőföldje Belgium, Magyar-

Cukros búza, párcsere

Ezek azok a trükkök, amikkel Serbán Sándor is igyekszik marasztalni frissen vásárolt vagy kapott galambjait a beszoktatás során. A madarak igazi inyencek. Nem elég a cirokmag, nap-

nak, hogy azzal alapítsanak családot az új dúcban. Legtöbbször mindkét módszer bevált eddig, hiszen Sándor válaszként gyönyörködött hatvan pár galambjában, melyek legtöbbször röppest-, díszposta-, tífler- és kinggalambok. Mint megtudtuk, akárhol is vásárolunk vagy ajándékozunk galambokat, vigyázni kell, hogy a nemek szerinti egyensúly ne boruljon fel a ketrecekben. Ha túl sok a hím, küzdeni kezdenek a helyekért, gyakran összetaposnak tojásokat, fiókákat, csúnyán csépelik egymást a harcban. A legmagasabb létszám az állományban eddig a 150-160 pár volt. Serbánéknál a családban szerteágazó hagyománya van a galambászatnak. Sándor édesapjától – aki maga is tenyészt még – örökölte a szenvedélyt s az első galambokat. Sándor testvére és unokaöccse is galambászik Kiskerekeiben. Ő maga is tartotta a nagyváradi egye-

sülettel a kapcsolatot, és megküzdött madaraiért a szokásos betegségekkel is, olykor tanácsot kérve más, környékbeli tapasztalt galambásztól. Saját bevallása szerint szívesen ad ajándékba bárkinek, esküvőre is röptetni, mert van elég madara, de vágni soha nem vágnak az állományból, konyhai célokból: „Ha visz is el valaki tőlünk, munkába menet előtt megmutatom a feleségemnek, hogy melyeket lehet elvinni, aztán megyek is el otthonról. Nem szeretem látni, mikor elviszik tőlem őket.”

Költséges is, takarítandó is, viszont szép is a maga nemében a galambászat. Személyes találkozáskor a tenyésztők rendkívül meggyőzően mesélik élményeiket a kikelő vagy felgyógyult madarokról. Tanulmányos magatartás az övék. Egy életet szentelni valaminek és sosem feladni. Tanulmányos magatartás a galamboké is, a tökéletes hűség, a szülői lét mintaképei ők.

✎ **Bíró Orsolya**

✎ **fotók: Bozsoky Orsolya**

✎ A szerző felvételei

lakott területen vadászpuskát elsütni sem, mégis számtalanszor előfordult, hogy a kiengedett madarakat a város szélén ólalkodó – általában külföldi – vadászok meglőtték. De ha a csúcsragadozó (az ember) nem jelentene elég veszélyt, vannak még kisebb ragadozók is, amik veszélyeztethetik a galambok életét, nem is beszélve a betegségekről. A tenyésztők galambjai, fajtától és kortól függetlenül féleven- te, illetve évente kapnak kolera és pestis elleni védőoltást, de emellett a szemölcsösödés és a diftéria is csúnya, gyakran végzetes tüneteket pro-

ország vagy épp Románia valamelyik alföldi városa. Említést tett a Nagyváradon működő galambász sportegyesületről, mely röptetőversenyeket szervez mai napig is, és amellyel Attila bácsi már megszakította kapcsolatát. „Meg voltak mind rökönnyödvé mikor én odamentem Váradra 120 galambbal, ők meg legtöbb tízet hoztak. (...) Nem úgy van már ott se, mint régen.” Így hát Attila bácsi saját kedvtelésére otthona udvarán rendezett be egy „galambklóparkot”. Gyakran ajándékoz a madarából más tenyésztőknek, szomszédoknak, ő maga sem

veti meg a galambhúst. Ekkora létszám mellett egyébként sem árt néha fogyasztani, hiszen a galambok évente hét-kilenc alkalommal költenek, 18 nap alatt, egy-egy pár fiókát, amiket az esetek nagy részében sikerrel felnevelnek s kirepítenek a dúcból. Számoljunk utána? Leszegett fejfel vallja a tenyésztő is, hogy valóban nem a legolcsóbb szenvedély ez, de még mindig jobb, mint például az alkohol szerelmesének lenni. A galambokat hajtja az ösztönük a csipegetésre, a legkülönlegesebb és különbözőbb magvakat szedegetik össze egy nap alatt, amelyekre szükségük van. Ilyenkor az etetés nem számottevő költség. Viszont, amikor beáll a tél, a fagy s a hó, van ereszd el a tollamat! A tenyésztőnek mindent meg kell tennie, hogy pótolja a különlegességeket, ez pedig nem olcsó mulatság. Segíthet viszont a régiség, a jó öreg galambásztársak és a kapcsolatrendszer. Sanyi bácsinak elmondása szerint főként Magyarországon, az érmelléki részen és környékén vannak kapcsolatai e téren. Tenyésztők, állatorvosok, takarmánytermesztők, nagyvállalkozók rendszerében forog szintén galambos barátaival együtt, akik tudnak tanácsozni, telefonszámot cserélni, ha kell, fő az egymás támogatása.

kis- és raforgó vagy kukoricadara, amikkel gazdájuk naponta szolgálhat, az igazi kedvenc a cukros vízbe áztatott búza. A párcseremegoldás leginkább a kakasokat érinti. Amint új helyükre érkeznek, új „menyecskét” kap-

Óvodások kiállítása

Székelyhid óvodásainak munkáiból kiállítást szerveztek a helyi református templomban. Az Őszi rajz és kézimunka című kiállítást november 24-30. között tekinthették meg az érdeklődők.

Petőfi-hetek a Petőfi-líceumban

☞ fotók: Szökőcs Róbert

A népek túsója versenyszáma megmozgatta az osztályok fantáziáját

✱ Ismét színesebbé tették a székelyhídi liceum diákjainak mindennapjait a már hagyománnyá vált Petőfi-hetek rendezvénysorozat különböző iskolán kívüli tevékenységei november 11. és 22. között. (Ez nagyjából megfelel annak az időszaknak, amikor 1843-ban Petőfi Sándor Székelyhídon tartózkodott.)

Az ötödszörré megszervezett rendezvénysorozat széles felhozatalban megtalálhatóak voltak az olyan programok, amelyek szinte minden alkalommal elmaradhatatlanok, mint például a foci és a sakk, de voltak teljesen újak is, mint a debreceni Más Mosaic Egyesület által megvalósított bicikligyorsulási verseny, a Goldsprint, amivel még nem eddig nem találko-

zott a székelyhídi közönség. Ez egy nem hagyományos gyorsulási verseny, hanem az 500 méteres távot úgy kell letekerni egy helyben, speciális biciklivel, hogy a különbséget a két versenyző közt kijelző mutatja, ami még látványosabbá teszi a futamot. Ennek a versenyszámnak a lebonyolításában Porcsin Levente Goldsprint bicikligyorsulási világbajnok segítette. A palettán szerepelt még a debreceni rocksulisok jóvoltából két rockkoncert, a múzeum épületében: a rocksulis fiatal tehetségekből álló Amusic, illetve az Acoustic Gallery, amelyet rocksulis tanárok alkotnak, élen Korokani Árpáddal, aki tagja volt a 2008-as Társulatnak, többek közt a P. Box és az Omen énekesével.

Rendeztek még bicikliügyességi versenyt, élménypedagógiai foglalkozást, stafétát, mesemondó versenyt, civilizációk nagy túsóját és mézeskalácssütést is. Ezentúl akárki belevághatott Petőfi vagy Júlia bőrébe egy fotó erejéig az iskola előcsarnokában.

Köszönet jár minden diáknak és tanárnak, akik segítettek a programok sikeres megszervezésében, és azoknak a diákoknak is, akik fontosnak tartották, hogy ellátogassanak ilyen programokra. Reméljük, legközelebb is legalább ilyen jól fog elsülni ez a rendezvénysorozat! A rendezvényt a Communitas Alapítvány támogatta.

☞ Székely Annabella

Ízletes tortát vehetett át a nyertes osztály

Iskolán kívüli tevékenységek Csokalyon

✱ Környezetvédelmi előadást tartottak a csokalyi kisiskolásoknak az őszi szünetben a Kolokán Környezetvédő és Hagyományörző Egyesület önkéntesei november 6-án. A környezeti nevelést, bio- és

ökogazdálkodást, környezetvédelmi tanácsadást célul kitűző egyesület előadóitól a gyerekek felvilágosítást kaphattak arról, hogy például mi a komposztálás, mit jelent a szelektív hulladékgyűjtés vagy hogyan lehet madáretetőt készíteni használt flakonokból.

A gyerekek az általuk elkészített madáretetőket kihelyezték az iskola udvarán levő fákra. A továbbiakban margarinos dobozokba ültettek gesztenyét, közösen feldolgozták, mire van szüksége a növénynek a megfelelő növekedéshez.

Az ökonapi tevékenység kertészkedéssel folytatódott, a környezetvédők az iskolát megajándékozták árvácskával, szegfűvel, százsorszép-pel, örökzöldekkel, krizantémával, amit ők is Füzesi Józseftől szereztek be, a kisiskolások és az iskola nagy örömeire! A csokalyi gyerekek el is ültették hamarjában minden kis virágot a sulikertjében.

Végül ökoautomata játékkal záródott a tevékenység, így mindenki kapott egy kis ajándékot a napközben elsajátított ismeretek mellé.

☞ Erdel Irénke

Halloween parti

Halloween partit szerveztek mindenszentek és a halottak napja közeledtével a csokalyi pedagógusok a kisiskolásoknak, az óvodásoknak és szülőknek egyaránt. Esti program lévén, a pedagógusok és a gyerekek örömeire sok szülő részt tudott venni a programon. Az óvodások őszi képeket, kukacos körtéket, szőlőfürtöket festettek, közben a kisiskolások táblarajzzal kezdtek, majd színezték, végül tölklámpásokat faragtak közösen a szülőkkel, tanítónőkkel. Az őszbúcsúztató hangulatát a közös éneklés, a megfelelő háttérzene, majd az est sötétjében a tölklámpák kihelyezése és a hozzájáruló ríogatás biztosította. A végén minden kisgyerek jutalom-cukorkát kapott, a szép munkákból pedig az iskola folyosóján kiállítást szerveztek mindenki örömeire.

A csokalyi gyerekek nagy örömmel ültettek el minden kis virágot a sulikertjében

Miután elkészültek a madáretetők, a gyerekek a belerakott magvakkal együtt kihelyezték őket az iskola udvarán levő fára

Kirándulás Segesvárra

✱ Egynapos segesvári kiránduláson vettek részt a hegyközsémtiklői Toldy Általános Iskola diákjai november 16-án Papp Mónika angol szakos tanárnő vezetésével. A diákok nagy lelkesedéssel fogadták Erdély egyik legszebb, középkori idéző városába tervezett látogatás ötletét, ahol rengeteg látnivalóval ismerkedtek, mint például a várban levő Drakula-ház, az oratorony, a Diáklépcső, a vár bástyái. Az oratorony épületén belül betértek a történelmi múzeumba is. Az erkélyről hatalmas élmény volt belátni a várost. A vár kis középkori utcáin középkori ruházatba öltözött „várakókkal” is találkozhattak, akikkel fényképezkedni is lehetett. Minden látnivaló mellett a diákok felsétáltak a fedett Diáklépcsőn egészen a vártemplomig. Rengeteget sétáltak, élményekkel gazdagodott a csoport s az utcákon kínált emléktárgyakkal tértek haza. Segesvár bebarangolása után késő délután Kolozsváron is megálltunk, felsétáltunk a fellegrábra, ahonnan belátható volt a fénybe borult kincses város. Megtekintettük a Szent Mihály-templomot, a Mátyás-szobrot, majd a kirándulás egy helyi pizzázóban zárult.

Az egész utazás alatt a diákok nagyon jól érezték magukat, habár az út hosszú és fárasztó volt de a hangulat végig megmaradt, az autóbusszon már a következő kirándulást tervezték.

☞ Ér hangja

„A munka volt az élet!”

Beszélgetés Bokor Zsuzsa nyugalmazott székelyhídi háziórvossal

A szerző felvétele

Barátságos tekintet, törekeny természet, határozott megjelenés és beszéd jellemzi Bokor Zsuzsa nyugalmazott székelyhídi háziórvost. Ha vissza kellene emlékezni rá, mint orvosra, akkor is azt mondanám, hogy határozott, elmentmondást nem tűrő, viszont szerény személyiség. Árad belőle a nyugalom, a megbékélés, a harmónia, az őszinteség, amikor az életéről, a pályájáról, az örömteli vagy éppen a buktató időszakokról érdeklődök.

* A nagyváradi születésű doktornő 1971-ben végezte el az orvosi egyetemet Kolozsváron, ahonnan egy Isten háta mögötti kis hegyi településre helyezték, ahol még asszisztense sem volt, csak a bácsi, aki kocsival vitte beteghez, ha kellett, ő volt az egyedüli segítsége és munkatársa.

Egy év „nyomorgás” után került Székelyhídra, ahol is kijutott mindenből, ami csak egy körorvosnak vagy háziórvosnak osztályrésze lehet. „Csak” harminchat évet dolgozott Székelyhídon 1972-től 2008-ig. Ebben az időszakban voltak kellemes és kellemetlen pillanatok is.

Arra a kérdésemre, hogy mit szeretett leginkább a szakmájában, a doktornő mosolyogva elárulta, hogy mindig vonzotta a természet és a mikroszemélyzet, de az is nagy örömmel töltötte el, amikor időben sikerült diagnosztizálni egy vakbélgyanút vagy sikerült megelőzni egy szívinfarktust. *(Ha az emlékeim nem csalnak, akkor nem igazán emlékszem olyanra, hogy valakit félre diagnosztizált volna – szerk. megj.)*

Mivel egy olyan időszakban lett orvos, amikor még ahhoz mentek az emberek, akit éppen szolgálatban találtak, neki úgy alakult, hogy a felnőttgyógyászatban dolgozhatott, vi-

szont a különböző változások és újféle rendszerek bevezetésével ott volt a gyermek- és a felnőttbetegségek kezelésében is. Természetesen soha nem válogatott a betegek között és nem diszkriminált. Nyugdíjba vonulásakor 2500 páciens től köszönt el.

Nem volt egyszerű összehangolnia a családi életet és a hivatást. A család nagyon sokszor nélkülözte az feleséget és az anyát, mert a hivatás volt mindenek előtt. Nem voltak nagy családi ebédek, elmaradtak a nagy „rokonösszegyűjtős” ünnepek. Ha hívták, azonnal indult, hisz a beteg élete volt az első.

Manapság már van ideje a férjével ebédelni, van idő olvasni, keresztretjvényt fejteni és az unokákkal is mindig tud foglalkozni. Már nem kell ügyeletbe sietni, de azért most is nyitva az ajtó annak, aki tanácsot kér vagy kíváncsi a véleményére. Most sem küld el senkit, mindenkit megvizsgál, mindenkit meghallgat, tanácsot is ad szívesen.

Megtapasztalta azt az érzést is, amit valószínűleg nagyon sok nyugdíjba vonult ember: „ha nyugdíjas vagy, nem törődnek veled!” Tudomásul veszi a körülötte elrohanó világot, viszont már nem hajlandó rohanni

vele. Szereti a csendes, nyugalmas életet.

Végezetül, de nem utolsó sorban, azt üzeni a fiatalabb kollégáknak: legyenek naprakészek az új gyógyszerekkel, az új kutatási eredmények-

kel, módszerekkel és legyenek nagyon türelmesek a betegekhez!

Ha pedig visszatekintene, hogy megérte-e feláldozni a családot a munkáért, arra megint csak egyszerű volt az orvosnő válasza: ez nagyon személy-

függő, mert a családorvos állandó ügyeletben van. Bokor Zsuzsa életének mottója „a munka volt az élet”, és ha most választani kellene, akkor újra az orvosi pályát választaná.

B. J. R.

Nyerjen könyvet!

Szerkesztőségünk értékes könyvnyereményeket sorsol ki a mellékelt keresztretjvény megfejtői között.
FIGYELEM! Egy megfejtő csak egy szelvényvel játszhat!

A REJTVÉNY MEGFEJTÉSE:

Név: _____

Telefonszám _____

Postacím: _____

Kérjük a kivágot szelvényt dobja be december 7-ig az *ÉR hangja* dobozok valamelyikébe, melyeket a következő helyeken lehet megtalálni: SZÉKELYHÍD – Székelyhídi Városi Könyvtár, Magyar papírbolt, Sidy pub (a körforgalom mellett), ÉRKÖBÖLKÚT – ABC, HEGYKÖZSZENTMIKLÓS – ABC.

Előző számunk keresztretjvényének megfejtői közül könyvet nyert: Orosz Tamás, Szabó Mónika, Szakál Tímea (mindhárman Székelyhíd)

MEGFEJTÉS 1.	KITŰNŐ JEGY NEM SÜRŰ	FEJVESZTVE FUT A MŰLT IDŐ JELE LEHET	PÁROS JÖVENDŐ!	MAGAS NÖVÉNYEN ELŐ (2 SZÓ)	SAKKFIGURA ELÓTAG: MILLIÓ	HÚZ ... FEJJELE, SZÉGYENKEZVE
ELKÉPZELHETŐ				ELKÉPÉDŐ RAVASZDI		
MEGFEJTÉS 2.	A					
			SZORGALMAS KÖVÉR ÁLLATI RÉSZ			ÉRTÉKES NEMESFÉM
... VAN BELŐLE UNJA KÖZEPEN ELSŐ!	ÜRES KÉZ! VARÁZSLAT		PÁRATLANUL KIAKAD! A TE KISKABÁTOD		VÉGTELEN ZAJ! TAGADÁS	
	MUNKAI DÓ KÜLSŐ (SZINES) BEVONAT				ENERGIADAG! KUKORICALÉPÉNY	
LÁNGOL NŐI NÉV (JULIUS 10.)				MAGYAR EGYÜTTES ÉPÍTENI KEZD!		
SÍRSÁG FELE!		ÖSSZEVISSZA KÉR! ORVOSI RÖVIDÍTÉS			SZÓ AZ IMA VÉGÉN METRÓ HANGZÓI	
SZÓBAN LEHORD FELTÉVE			NÉMET AUTOMÁRKA ORVOSNÁL MONDJUK			KETTŐSBETŰ AZ ELLENÁLLÁS JELE
	MEGFEJTÉS 3.					

ÉR hangja

Székelyhíd és környéke havilapja. Kiadja és ingyenesen terjeszti az ÉR hangja Egyesület. Nyomás: Eden Productions, Nagyvárad. Felelős kiadó: Béres Csaba * Felelős szerkesztő: Aszalós Tímea * Lapterv és tördelés: E. * Munkatársak: Béres Angéla, Béres Imre, Béres Jutka-Renáta, Bíró Orsolya, Juhász György, Kalló-Nagy Kamilla, Szabó Csongor, Székely Annabella Szerkesztőség elérhetősége: 417435 Säcueni str. Kazinczy Ferenc nr. 5/B., e-mail: erhangja1@gmail.com, honlap: www.erhangja.ro

ÉR hangja Székelyhíd és környéke Tájékoztatás és folyamatosság www.erhangja.ro

A kiadvány megjelenését támogatja:

Székelyhíd Város Polgármesteri Hivatala

